

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р. Даниела Иванова Тупарова,
ЮЗУ „Неофит Рилски“, гр. Благоевград
за дисертационен труд на тема:

„МЕТОДИКА ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА АДАПТИВНО ЕЛЕКТРОННО УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ”

за присъждане на образователната и научна степен “доктор”, в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., докторска програма Методика на обучението по информатика и информационни технологии

Автор: Анатоли Веселинов Карабов, докторант в задочна форма на обучение към катедра „Компютърни технологии“ при Факултет по математика и информатика на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

Научни ръководители: проф. д-р Асен Рахнев
доц. д-р Тодорка Терзиева

Настоящото становище е изготвено на основание на заповед Р33-1439 от 22.03.2019 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и в съответствие с член 4 на Закона за развитие на академичния състав в Република България и чл. 2 (8), чл. 30(3) от ППЗРАСРБ и чл. 37(2) ПРАСПУ.

Комплектът материали, представен от Анатоли Веселинов Карабов, е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на Пловдивския университет и дава необходимата информация за оценка на дисертационния труд.

Докторантът е представил списък от 6 публикации по темата на дисертационния труд. Публикациите са разпределени както следва: една в списание, което е включено в националния референтен списък и 5 в сборници с доклади. От

публикациите в сборници с доклади една е в сборник, включен в националния референтен списък към 07.05.2019. Всички публикации са в съавторство с научните ръководители и други автори. Представена е информация за забелязани 5 цитирания на три от публикациите.

Представените публикации отговарят на изискванията на процедурните правила на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности към 05.05.2018. Докторантът е зачислен преди влизането в сила на измененията в ЗРАСРБ и Правилникът за приложенията му и съгласно § 40. от Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ДВ, бр. 30 от 03.04.2018 г., в сила от 05.05.2018 г.) процедурата приключва при изискванията и условията преди влизането на закона в сила.

Дисертационният труд е насочен към изследване възможностите за приложение на адаптивно електронно обучение в обучението по информационни технологии в прогимназиална степен на средното училище. Доколкото ми е известно изследвания в областта на електронното обучение в тази възрастова група в България не са провеждани.

Формулирани са методологическите параметри на изследването. Детайлно са представени изследователските цели и задачи.

Дисертационният труд е в обем от 156 страници, включващи увод, три глави, заключение, списък на цитирания на автора, използвана литература и приложения. Цитирани са 160 източника, от които 110 заглавия на латиница, 36 на кирилица и 14 уеб източника. Оформлението на труда е в много добро. Количествените резултати са представени с множество подходящи графики. След всяка глава са представени изводи. В края на дисертационния труд е представена таблица с посочени връзки между приносите и съответните части от дисертацията и публикациите по темата на дисертацията.

В първа глава са представени основни теоретични постановки, свързани с адаптивните системи за електронно обучение. Направен е обширен анализ на съществуващи подходи и средства за реализация на адаптивност в системи за електронно обучение. Представени са резултати от проведено проучване за нагласите за приложение на технологии за електронно обучение сред около 300 учители по различни учебни предмети. Направени са изводи, довели до формулирането на целта и задачите в настоящето изследване.

Втора глава представя създадения от докторанта дидактически инструментариум за провеждане на електронно обучение за раздел „Обработка на таблични данни“ от учебното съдържание по информационни технологии за 6. клас. Учебното съдържание, включващо учебни ресурси и дейности е представено в средата за електронно обучение DisPeL. Представен е и електронен учебник по „Тестология“ за учители, който смятам, че излиза извън рамките на поставените цели и задачи в дисертационното изследване.

В трета глава е представено емпиричното изследване на ефективността на разработеното електронно учебно съдържание и тестове за управление на придвижването на обучаемите по учебното съдържание. Изследването е проведено в 6. клас на две училища в гр. Смолян като учениците са разделени на контролни и експериментални групи. Формулирани са критерии и показатели за проследяване в хода на обучението. Резултатите са представени в множество графики и изводите са направени въз основа на графики за относителни дялове и кумулативни честоти. Липсва информация за приложен конкретен статистически метод за сравнение на относителните дялове и наличие на статистически значими разлики в разпределенията на резултатите в контролните и експерименталните групи. Независимо от сравнително малкия брой наблюдавани лица, може да се приложат и адекватни статистически методи.

Проведено е и анкетно проучване сред учениците, от експерименталните групи.

В приложенията са представени учебното съдържание за раздела „Обработка на таблични данни“ по информационни технологии за 6. клас и тестовете, използвани за оценка на входно и изходно ниво в емпиричното изследване.

Приемам формулираните приноси на дисертационния труд.

Авторефератът е в обем от 36 страници и синтезирано отразява съдържанието на дисертационния труд.

Критични бележки и препоръки:

1. Дисертационният труд би спечелил, ако:

- a. е направена не само графична интерпретация на данните от емпиричното изследване;
- b. в първа глава е направен сравнителен анализ с други изследвания на отношението на учителите за прилагане на технологии за електронно обучение, провеждани в България за период от 10-15 години. Интересно би било да се види дали има промяна в отношението на учителите към

използването на различни технологии за електронно обучение в учебния процес.

2. Бъдещите публикации да се ориентират към издания, които се индексират и реферират в международните бази с научни публикации – Web of Science или Scopus или издания, включени в националния референтен списък.

Заклучение

Дисертационният труд на Анатоли Веселинов Карабов на тема „МЕТОДИКА ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА АДАПТИВНО ЕЛЕКТРОННО УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ ” отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и процедурните правила на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски” за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности.

Давам **положителна** оценка за проведеното научно изследване, представено в разглежданите дисертационен труд, автореферат и постигнати резултати, и предлагам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ”доктор” на Анатоли Веселинов Карабов в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., докторска програма Методика на обучението по информатика и информационни технологии.

11.05.2019 г.

Подпис: